

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMŲINIŲ SAJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMŲINYS

2002 m. rugpjūčio 8 d. Nr. 32 (510) Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

“Priesakas jaunimui: tegu nepasikartoja tai, ką išgyvenome mes..!”

Šie žodžiai skambėjo tarptautinio sąskrydžio, rugpjūčio 3 d. vykusio Ariogaloje, svečių - valstybės vadovų ir pareigūnų pasisakymuose, juos kartoję pasipuošusios moterys ir vyrai. Neatsitiktinis šis senosios kartos priesakas jaunimui: 12-ajame Laisvės kovotojų sąskrydyje šiemet kaip niekada buvo daug jaunų žmonių. Į sąskrydį atvyko aštuonių užsienio šalių atstovai ir bemaž visi buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, partizanai, kurie negali išsėdėti namuose, kai Dubysos slėnyje išsižiebia Laisvės aukuro ugnis.

“Kelias tiems, kurių neleidu”, – šie žodžiai, išpinti iš rūtų, pasitiko sąskrydžio dalyvius prie pat stadiono, į kurį nuo kalno viršaus vedė gėlėmis ir šermukšniais nuklotas takas. Tuo pasirūpino ariogališkių Skirmantų šeima bei jų pagalbininkai. Prie stadiono vartų skambėjo daug mažų varpelių – po dvylika, pritvirtintų prie didelių varpų. Juos lietė praeinančiųjų rankos, tarsį žadindamos anų dienų skaudžius prisiminimus.

Renginio pradžioje šv. Mišias aukojo JE Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Jis į susirinkusius kreipėsi šiais žodžiais: “Šią Mišių auką skiriu jums, mieli broliai ir sesės, kurie ėjote kančių keliu, kentėjote už Lietuvą, o šiandien esate čia, kad paliudytumėte savo ištikimybę tėvynei, tautiniams ir dvasiniams principams...”

Dangaus žydrinėje virš Dubysos slėnio pasirodė sraigtasparnis. Juo atvyko šalies prezidentas Valdas ADAMKUS. Nuvilnijo aplošmentų banga, kai į tribūną pakilo šalies vadovas pasveikinti sąskrydžio dalyvių:

“Lietuvos laisvės kovotojai, brangūs 12-ojo sąskrydžio “Laisvės ugnis - ateities kartoms” dalyviai. Su gilia pagarba ir nuoširdžiai sveikinu jus. Sveikinu kaip laisvės gynėjus ir istorinių kovų dalyvius partizanus ir tremtinius.

Žmogaus ir tautos laisvė visada buvo ir yra didžiausia vertybė. Esate žmonės, kurių patirtis, išgyvenimai, o svarbiausia - laisvės dvasia yra is-

torinis pamatas, kuriuo šiandien remiasi laisvę atgavusi valstybė. Patriotizmą, ištikimybę tėvų ir protėvių žemei jūs savo laiku perėmėte kaip svarbiausią gyvenimo tikslą ir jo laikydamiesi apgynėte Lietuvos garbę bei orumą. Ne pasaulio galingieji, o jūs melo ir prievartos akivaizdoje gelbėjote savo kraštą ir gynėte teisingumą pasaulyje. Gyvas laisvės troškimas ir garbės jausmas tuomet stiprino, drąsino ir tvirtino: mes nepaklusime, neišduosime, nepalūšime. Žudynių, tremties, kalinimo ir draudimo grįžti į tėvynę bei nuolat patiriamą šmeižto metai kartu tapo ir didžiausio pasiaukojimo metais. Per tą sunkų skriaudų ir pažeminimo laiką skleidėsi tikras žmonių sielų taurumas, tikra ištikimybė, bičiulystė ir meilė. Šios vertybės vedė mūsų tautą į Kovo 11-ąją.

(keliami į 5 psl.)

Vilius BRAŽĖNAS

Lietuva ties dvejais globalizmo vartais

Pasaulio valdžios siekimas, šiandien vadinamas „globalizmu“, žmonių istorijoje yra „sena naujiena“. Šio meto geopolitinėje sistemoje yra trys ryškiausios globalizmo erdvės su dar nenusistovėjusiais, o gal tik neišryškėjusiais centrais: Vakarų, Rytų ir islamo. Islamo globalizmas, ar atgimstanti Mahometo imperija, yra gana jauna modernaus globalizmo apraiška ir įvairiais mastais matuojant “toli” nuo šiandieninės Lietuvos. Kitaip yra su Rytų ir Vakarų globalizmo variantais.

Dėl savo geografinės padėties Lietuva šiandien stovi ties dviem globalizmo vartais - Rytų ir Vakarų. Tarp jų neu-

tralumui, deja, nėra erdvės. Norom nenorom geopolitinė padėtis mus verčia apsispręsti, nuo kurių vartų kuo toliausiai laikytis ir ties kuriais lūkuriuoti tikintis, kad nė vieni globalizmo vartai niekada neatsivers mums su visą žmonių įtraukiančia galia.

Iš 50 metų trukusios raudonosios tironijos patirties žinome, kad nuo vakarinių vartų nūsikus ir ties rytiniais vien tik stoviniuojant mūsų tauta gali būti visokeriopai, ne vien materialiai, apiplėšta, kaip būdavo jau gulago stovyklų tarpvartėse „privatizuotų“ plėšikų – kriminalistų apiplėšiami politiniai kaliniai.

(keliami į 2 psl.)

Aktualijos

■ Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos vadovas Vytautas Budnikas kategoriškai neigia žiniasklaidos jam metamus kaltinimus, kad buvo susitikęs su prieštaringos reputacijos Rusijos farmacijos verslo atstovu V. Bryncalovu. O grįždamas iš atostogų Rusijoje padarė lankstą, kad išvengtų žurnalistų, sako jis.

■ Visuomenės nuomonės tyrimų kompanija “Baltijos tyrimai” Krašto apsaugos ministerijos užsakymu atliko reprezentatyvią Lietuvos gyventojų apklausą, kurios tikslas - sužinoti, kaip vertinama dabartinė Lietuvos kariuomenė, koks jos įvaizdis, kokią kariuomenę norėtų matyti Lietuvos žmonės ir koks požiūris į tarnybą Lietuvos kariuomenėje.

■ Suvalkijos žemdirbiai rugpjūčio 5-ąją Marijampolės rajone surengė protesto akciją, kuria pradėjo piketų maratoną. Per mėnesį jie ketina surengti 12 protesto akcijų.

■ Parlamentarai siūlo nemo-kėti atlyginimų priedų politikams. Šios iniciatyvos ėmėsi Seimo pirmininko pavaduotojas liberalas G. Steponavičius ir socialliberalas A. Skardžius. Šias Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo pataisas parlamentarai užregistravo Seimo posėdžių sekretoriatoje.

■ Į Lietuvą atvyko Jungtinių Amerikos Valstijų kongresmenas E. Gelegis. Susitikimuose su Lietuvos pareigūnais jis domėsis šalies pasirengimu narystei NATO ir Lietuvos kultūros palikimu.

■ Estijos vyriausybė nutarė įvesti tradiciją šalies mokyklose minėti Holokausto aukų atminimo dieną dar prieš dvejus metus, tad dabartinei vyriausybei dėl šio klausimo niekas nedarė spaudimo, patikino Estijos ministras pirmininkas S. Kalasas.

■ Baltarusijos informacijos ministerijos vadovas M. Podgajnas pareiškė ketinąs “pa-naudoti asmeninius įtakos nevalstybinės spaudos redaktoriams svetus, kad pašalintų savivaliavimą respublikos informacijos rinkoje”.

■ Gruzija atsisakė išduoti Rusijai čečėnų kovotojus, kuriuos sulaukė gruzinų pasieniečiai. Tai pranešė Rusijos generalinis prokuroras V. Ustinovas po derybų Tbilisyje su savo kolega N. Gabričidze. Į kai kuriuos Rusijos ir Gruzijos pasienio ruožus Tbilisis siunčia papildomus kariuomenės būrius.

Žuvusieji Vilniaus sukilėliai

Sostinėje Vilniuje dar nėra gerai ištyrinėtos 1941 m. sukilimo kautynės, nesuregistruoti žuvusieji sukilėliai kariai ir partizanai, nevisiškai išaiškinti jų kapai. Užmiršus šį laisvės kovos laikotarpį, istorikams neaprašius, neįvertinus, atsiranda jo menkintojų ir niekintojų. Tačiau pasiaukojami laisvės idėjos žygiai veltui nepradingsta.

Čia spausdinamuose aukų sąrašuose galimi įvairūs netikslumai, klaidos, todėl prašome papildyti, pataisyti: Vilniaus Rasų kapinėse palaidoti sukilėliai: plk. Viktoras Kundrotas, mjr. Bronius Bairiūnas-Beinaravičius, kpt. Jonas Valiulis, j. ltn. Jonas Remeikis, psk. Romanas Gromnickas, psk. Mykolas Jankevičius, psk. Stasys Mikalauskas, j. psk. Antanas Čibiras, j. psk. Jonas Karečka, eiliniai: Antanas Gulbinas, Povilas Kazlauskas, Kazys Kuodys, Ignas Rybokas (Rybakovas?), Pranas Žebrauskas, R. Žėlas, partizanai: Viktoras Butkevičius, Jurgis Kalanta, Jonas Kalasauskas, Adomas Klimka, Pranas Munčelis, Juozas Staneika, politinis kalinys Vladas Tančikas.

Vilniaus Antakalnio kapinėse palaidoti: j. ltn. Antanas Čibiras, kursantas Juozas (Vladas?) Mackevičius, kurs. psk. Povilas Ožiūnas, kurs. Ščerbakovas, kurs. Leonas Žiaunys, j. psk. Zamaras, grandinis (Aleksas?) Pranckevičius, eiliniai: Vincas Andriūšis, Petras Jakimčius, partizanas Leonardas Puzinas.

Antakalnio kapinėse visi sukilėlių kapai, išskyrus psk. P. Ožiūno, užlaidoti, todėl neaiški ir jų tiksli vieta.

Prašome istorinius duomenis, pastabas rašyti adresu: V. Striužui, Žilvičių 14a-24, Švenčionėliai arba skambinti tel. (8 217) 31588.

Valdas STRIUŽAS

Lietuva ties dvejais globalizmo vartais

(atkelta iš 1 psl.)

Tad Europos Sąjunga ir NATO Lietuvai yra politinė psichologinė priebėga, tolinanti ją nuo Rytų globalizmo vartų. Be to, dar nėra aišku, ar jau gana seniai globalistų planuota ES yra didelis žingsnis į globalizmą ar, priešingai, bent laikinai išskylas aukštas slenkstis prieš jį. Ir kuriama ES gali pasiūlyti prieš Volstryto hegemoniją. Tai gana aiškiai matyti iš ekonominių ES ir JAV varžybų.

Turėdamas omenyje daugelyje ES valstybių jaučiamą nacionalizmo ir imigracijos opą esu viešai pareiškęs, kad ES tokia, kokia jos kūrėjų buvo sumanyta, neišsilaikys nė 10 metų. Dabar nacionalizmui prasiveržus į politinį paviršių matome, kad ES turi sunkumų net susivienijant. Jau įstrigo „atvirų sienų“ grėsmė. Į neseniai smerktą nacionalizmą žiūrima pagarbiai. Tad nesibijokime būti nacionalistai (ne nacine prasme) ir eikime į ES su aukštai iškelta tautiškumo vėliava, tvirtai stovėdami ant tautinės kultūros, tikėjimo ir tradicijų grindinio. O jei eurokratinė ES neišsilaikys, mes jau vis tiek būsimė Europoje. Nei NATO, nei ES toli gražu dar neįsigalėjęs globalizmas.

Vakaruose mes ilgiau turėsime galimybę būti laisvi ir net prisidėti prie tų vakariečių, ypač amerikiečių, kurie prieš-

nasi pasaulinės tironijos kūrimui. Tie iš mūsų, kurie vengdami komunizmo gardžiuojasi utopiniu globalizmo „tvarkos pasaulyje“ idealu, turėtų suprasti, kad globalizmas negalimas be komunizmo, nes komunizmas yra modernios tironijos esencija. Žinoma, jis būtų po kokia nors kita priedanga. Komunizmas (sovietų, raudonosios Kinijos ir kitoks) buvo globalizmo šulų įkurtas, remiamas, ginamas ir ramstomas, kad nežlugtų. Tad ir globalinė vyriausybė neišvengiamai būtų „koalicinė“ su komunizmu pasaulio vyriausybė.

O ką tai reikštų? Besirausdamas atsivežtuose savo archyvuose užtikau seniai pamirštą dokumentą su pasaulinio autoriteto popiežiaus Benedikto V pareiškimu 1920 m. liepos 25 d.: „Pasaulinės valstybės ilgisi ir širdies gilumoje tikisi visi blogiausi ir bjauriausi elementai. Tokia visiškos žmonių lygybės ir komunalinio turto principais pagrįsta valstybė atmestų visokį tautinį lojalumą. Joje nebūtų jokio pripažinimo tėvo autoritetui jo vaikams, o Dievo - žmonių bendruomenei. Jeigu tokios idėjos būtų įgyvendintos, jas neišvengiamai sektų dar neregėto teroro vyriausybė.“

Taigi būtų panaikintas ne tik tautiškumas ir religija, bet ir šeima. Po to, žinoma, kaip matėme Sovietų sąjungoje ir

kitose komunizmo priespaudos valstybėse, būtų ir asmenybės naikinimas. Vienoje konferencijoje esu išpėjęs: „Tokiame pasaulyje gerai jaustųsi tik KGB ir gestapo tipo kosmopolitai“.

Jei vieno praėjusio šimtmečio pradžios popiežiaus išpėjimo dėl globalizmo siaubo dar negana, paklauskime, ką sako XXI amžiaus popiežius Jonas Paulius II, kuris pats nacizmo ir komunizmo tironiją patyrė: „Net didžiausia Dievo bausmė būtų tik balzamas palyginus su tuomi, kas ištikėtų žmoniją, jei Rytų ar Vakarų materialistai užgrobtų Pasaulio Valdžią“ (1989 m. išleista knyga „The Keys of THS Blood“).

Tad mūsiškiams Rytų ir Vakarų „globalininkams“ būtų metas pagalvoti ne tik apie savo, bet apie savo vaikaitių ir tautos likimą, jei bet kurie materialistai taptų pasauliniais hitleriais, stalinais ar maudzedunais. Tikiuosi, kad mūsų tautos dauguma artinsis prie Vakarų vartų ir turėdama didelę rezistencinę patirtį kiekviena proga priešinsis tironijai, ar ją būtų bandoma įvesti Lietuvoje, ar visame pasaulyje. Kova tarp gėrio ir blogio vargu ar kada liausis žemėje. Tad niekas neturėtų nusiginkluoti dvasiškai ir pasitraukti iš kovos arenas. Be to, nepamirškime, kad yra Dievo pirštas, kuris visada gali įsikišti į žemės skruzdėlių - žmonių planus.

Vertinama teigiamai

Du trečdaliai Lietuvos gyventojų teigiamai vertina Lietuvos kariuomenę, skelbia Krašto apsaugos ministerijos užsakymu atlikta visuomenės apklausa.

Beveik 65 proc. šalies gyventojų dabartinę Lietuvos kariuomenę vertina teigiamai, 75 proc. respondentų sutinka su teiginiu, kad dabartinė Lietuvos kariuomenė visiškai kitokia nei buvusi sovietų.

Apklausą birželio 21 d.-liepos 4 d. atliko D.Britanijos rinkos ir visuomenės nuomonės tyrimų kompanija „Baltijos tyrimai“. Apklausos tikslas – sužinoti, kaip vertinama dabartinė Lietuvos kariuomenė, koks jos įvaizdis visuomenėje, kokią kariuomenę norėtų matyti Lietuvos žmonės ir koks požiūris į tarnybą Lietuvos kariuomenėje.

Palankiam kariuomenės vertinimui įtakos neturi nei respondentų amžius, nei finansinė padėtis, nei gyvenamoji vieta. Nepalankiai kariuomenę vertina 20 proc., neturi nuomonės - 16 proc. respondentų, o 70 proc. apklaustųjų sutinka, kad išlaidos krašto apsaugai būtų numatytos valstybės biudžete.

Laiko pulsas

■ Ekonominė krizė Pietų Amerikoje, JAV ūkio nuosmūkis, praradusios investuotojų pasitikėjimą Azijos rinkos. Šiame nelinksmame pasaulinės ekonomikos kontekste gerai atrodo Lietuvos ekonomika – per antrąjį ketvirtį ji paaugo beveik 7 proc. Analitikai prognozuoja, kad ekonomikos kilimas tęsis dar ne vienerius metus. Pasak finansų analitikės Margaritos Starkevičiūtės, Lietuva iš kaimyninės valstybės tampa saugiausia ir patraukliausia vieta pasaulyje investuoti. Stojimas į Europos Sąjungą ir NATO investuotojams teikia vilčių, kad jų investicijos bus tinkamai apsaugotos. Visos šios aplinkybės leidžia tikėtis didesnių investicijų į Lietuvos ūkį. Greičiausiai taip ir bus, jei nekils nauja Rusijos krizė, kurią prognozuoja Vokietijos ekspertai. Ji siejama su tuo, kad darbo užmokestis didėja sparčiau tuo pat metu mažėjant investicijoms. Ekspertai pažymi, kad teigiamas rublio devalvavimo po 1998 metų krizės poveikis beveik išnaudotas. Dar viena nelabai gera žinia atėjo iš už Atlanto. „Mažeikių naftos“ valdytoja kompanija „Williams“ yra slegiama skolų ir patiria likvidumo problemų. Negalėdama išleisti akcijų „Williams“ skolas galės sumažinti tik pardudama savo turtą. Praėjusią savaitę kompanija bandė atsiimti savo 75 mln. JAV dolerių, paskolintus „Mažeikių naftai“. Vyriausybė, vadovaujama laikinai premjerą pavaduojančios finansų ministrės Dalios Grybauskaitės, pateikė alternatyvų pasiūlymą, tuo tarsi tikrindama, kiek realūs yra spėjimai, kad „Williams“ gali bandyti trauktis iš „Mažeikių naftos“.

■ Buvusios sovietinės nomenklatūros išrinktieji ir toliau stebina savo sugebėjimu išlipti sausiems iš balos. Štai eksprokuroras, buvęs specialiųjų bylų tardytojas E.Bičkauskas eilinį kartą girtas sėdęs už vairo partrenkė pėsčiąją. Iškelta baudžiamoji byla nutraukta šalims susitaikius. Eksprokuroras būtų patrauktas baudžiamojon atsakomybėn tik tuo atveju, jei per metus iškrėstų ką nors panašaus. E.Bičkauskas išvengė ir piniginės bausdos už vairavimą išgėrus. Stikliuko mėgėjui pavyko išsisukti padedant buvusiems kolegoms, kurie savaip interpretavo įstatymą. Buvo remiamasi nuostata, jog baudžiamosios bylos nutraukimas yra kartu ir atleidimas nuo administracinės atsakomybės. Įdomu tai, jog prieš ketletą metų dabartinis Aukščiausiojo Teismo pirmininkas V.Greičius buvo išaiškinęs, jog baudžiamosios bylos nutraukimas neatleidžia nuo administracinės atsakomybės. Ne vienas girtas vairuotojas, sukėlęs avariją ir sužalojęs žmogų, tai yra patyręs savo kailiu. Dviguba moralė, dvigubi standartai... Visai nesvarbu, kokios partijos narys būtum: socdemas, centristas ar socialliberalas. Svarbu, kad būtum iš tų, kurie nusipelnė gyventi geriau.

■ Rusijos gynybos ministras S.Ivanovas lankydamasis Lietuvoje pareiškė, kad „LUK'oil“ koncernas nuo 2003 m. pradės naudoti naftos telkinį D-6, esantį Baltijos jūroje. Pats telkinys yra 2,3 km gylyje, nutolęs nuo Kuršių nerijos 22 km ir tik 5-6 km nuo Lietuvos jūrinės sienos. Kuršių nerija (tiek lietuvių, tiek ir rusų pusė) yra įtraukta į UNESCO paveldo sąrašus, todėl bet kokia ekologinė katastrofa galėtų sugriauti šį unikalų gamtos kampelį. Rusija yra prisijungusi prie Helsinkyje pasirašytos aplinkos apsaugos Baltijos jūroje konvencijos, todėl neturėtų būti sunku gauti ekologinės padėties analizę. Deja, to mūsų valdininkai nesugebėjo atlikti. Tik krašto apsaugos ministras L.Linkevičius linksėjo Rusijos gynybos ministrui S.Ivanovui kalbant apie būtinybę išgabinti pasienį raketinį kurą iš Kaliningrado srities per Lietuvą geležinkelio. Lietuvos pareigūnai praleido galimybę susieti raketinio kuro išgabenimo iš srities klausimus su telkinio D-6 saugumu.

■ Kad Rusijos kompanijos nelabai paisy tarptautinių normų, rodo Suomijoje kilęs aliarmas. Tas pats „LUK'oil“ šiauriniame Suomiių įlankos krante, tik už 30 km nuo Suomijos sienos, pradėjo naftos terminalo statybą, nė žodžiu neįspėjęs Suomijos, kaip reikalauja tarptautinė sutartis. Suomijos visuomenė baiminasi, kad siuras ir sekus jūros kelias dideliems tanklaiviams yra pavojingas ir ekologinės katastrofos nepavyks išvengti. Rusijos pusė atkakliai tyli ir į Suomiių buginimus kol kas nereaguoja.

Juozas KUNDROTAS

Generolo pastaba ir toli siekiančios pasekmės

Kariuomenės vadas gen. mjr. Jonas Kronkaitis – dažnas įvairių minėjimų, paminimų atidengimo, žuvusiųjų laisvės kovotojų pagerbimo renginių dalyvis. Kartą paklaustas, kokie jo santykiai su Lietuvos laisvės kovų veteranais, partizanais, šauliais, tremtiniais, generolas atsakė, kad tie santykiai yra tiesiog puikūs, kad kai tik tarnybos reikalai leidžia, jis noriai dalyvauja šventėse ir minėjimuose. Tačiau kariuomenės vadas pastebėjo, kad rezistencijos dalyvių vienijančioms organizacijoms nederėtų apsiriboti vien tik žuvusių kovos draugų paminėjimais, laisvės kovotojų palaikų perlaidojimu ar paminklų jiems statymu. Reiktų daugiau dėmesio skirti visuomenės švietimui, informavimui apie valstybės nacionalinio saugumo politikos aktualijas.

Ši kariuomenės vado pastaba apima kai kuriuos reikalavimus demokratinės valstybės piliečiams. Nėra jokios abejonės, kad laisvės kovotojų ir rezistentų kartos žmonės labai jautriai reaguoja į visus politinio ir visuomeninio gyvenimo reiškinius. Tačiau ne visada mokama išskirti globalinės reikšmės įvykius. Lietuvos siekis įstoti į NATO ir Europos Sąjungą yra svarbiausias valstybės politikos tikslas, kuris atitinka visų praėjusio amžiaus nepriklausomybės, sukilimo, laisvės kovų pagrindinę idėją – atkurti ir stiprinti Lietuvos valstybės saugumą. Įsidėmėtina tai, kad keičiantis valdžioje politinėms jėgoms ši idėja išlaikoma. Ir jei šis vyksmas sustotų arba pakeistų kryptį, tai prilygtų nacionalinių interesų išdavystei.

Gyvename naujoje sparčiai besikeičiančioje geopolitinėje aplinkoje. Tolydžio gilėjanti globalizacija vis labiau apima visas valstybės gyvavimo sritis: saugumą, teisę, finansus, ekonomiką, medžiaginius resursus, švietimą, kultūrą, socialinę rūpybą, ekologiją ir pan. Šaltasis karas pasibaigė sugriuvus Sovietų sąjungai. Lietuvos saugumas šiandien suvokiamas kaip Baltijos regiono, Europos ir euroatlantinio stabilumo ir saugumo sudėtinė dalis. NATO suformavo patikimą sprendimų priėmimo mechanizmą. Ne veltui iš Aljanso per pusę amžiaus nepanoro išstoti nė viena valstybė, o norinčių tapti narėmis vis daugėja. Numatoma ir ateityje NATO išlaikyti kaip efektyvią kolektyvinę gynybos instituciją. Ryškėja palanki situacija, leidžianti

spręsti bendras problemas su didžiuoju Rytų kaimynu. Lietuvos dalyvavimas Aljanso ir ES leis palankiai išnaudoti besikeičiančią geopolitinę padėtį regione.

Pastarųjų metų įvykiai išryškino naujų grėsmių pavojų: tarptautinio nusikalstamumo, korupcijos, prekybos narkotikais, terorizmo, pabėgėlių problemą. Savaiame suprantama, kad vien tik kariuomenės stiprinimu ir vienos valstybės pastangomis šių reikalų išspręsti nepavyktų.

Krašto apsaugos sistema taipgi turi būti reorganizuojama pagal Vakarų standartus, antraip jos sąveikavimas su kitų šalių ginkluotosiomis pajėgomis apskritai neįmanomas. Šie pertvarkymai sėkmingai vyksta. Atsirado poreikis turėti gerai parengtus ir modernia ginkluote aprūpintus mobilius karinius junginius. Pirmiausia ši reforma palies "Geležinio vilko" brigadą. Lietuva negalės likti krizių valdymo nuošalėje.

Šiandien mūsų valstybė tegamina tik trečdalį bendrojo vidaus produkto, palyginus su ES šalimis. Šis atotrūkis atsirado kaip pusamžį trukusios sovietų okupacijos pasekmė, tačiau jis nepateisina delsimo, o veikiau rodo svarbą išpareigojimo tą atotrūkį sparčiai mažinti.

Iš šių trumpų pamąstymų kyla išvada, kad Lietuvos sėkmė ateinančių lapkritį Prahoje anaipol nebus nacionalinio saugumo politikos stiprinimo vajeaus pabaiga. Kova dėl nepriklausomybės išlaikymo ir valstybės saugumo tęsis kaip niekada nenutrūkstantis budėjimas, kaip nuolatinės pastangos reaguoti į visus regiono ir globalinės politikos iššūkius. Tačiau skirtumas bus esminis – Lietuva jau niekada nebebus vieniša. Lietuva, tapusi bendros saugios gerovės sistemos dalimi, žymiai daugiau galės skirti lėšų ir dėmesio kultūrai, švietimui, socialinei rūpybai.

Štai į ką atkreipė dėmesį Lietuvos kariuomenės vadas savo trumpa, bet labai taiklią pastaba. Visuomenės parama vykdomoms reformoms labai reikalinga. Juk į NATO stoja ne kariuomenė ir ne Krašto apsaugos ministerija, o Lietuvos Respublika. Tėvynainiai, patyrusieji skaudžiausią okupacijos lemtį – kovas, rezistenciją, trėmimus, lagerius, persekiojimus ir paniekimus, savo gyvenimu ir kova įrodė, kad jie savo likimą siejo ir sieja su tėvynės gerove. Ši nuostata galioja jau antrą šimtmetį.

**Edmundas
SIMANAITIS**

Įvykiai, komentarai

Rusijos interesu sargyboje

Neseniai Palangoje įvyko Rusijos gynybos ministro Sergejaus Ivanovo ir Lietuvos krašto apsaugos ministro Lino Linkevičiaus susitikimas. L. Linkevičius pažymėjo, kad reikia gerbti Rusijos ir Karaliaučiaus gyventojų interesus. Tiesa, iš dabartinių "tautos gelbėtojų" leksikos žodis *Karaliaučius* jau visiškai išnyko. Liko tik Kaliningradas. O dėl Rusijos interesų "gerbimo", tai mūsų ministras pirmiausia turėjo omeny Maskvos reikalavimą išvežti iš Karaliaučiaus per Lietuvos teritoriją susikaupusį nenaudojamą raketinį kurą. Šių labai pavojingų krovinių gabnimą Lietuvos Vyriausybė buvo uždraudusi 2000 metais. Tačiau dabartinė kairiųjų Vyriausybė visiškai nepaiso tokių dalykų, ypač jeigu tai liečia Rusiją. Užsienio reikalų ministras A. Valionis bemat pažadėjo apsvarstyti Rusijos prašymą leisti per Lietuvos teritoriją pervežti pasenusį skystą branduolinį kurą. Pasiūlyta suformuoti bendras ekspertų grupes, kurios įvertintų raketinio kuro kenksmingumą ir jo vežimo poveikį aplinkai. Kažkodėl mūsų užsienio politikos vairininkai net nedrįso pasiūlyti Rusijai išvežti tą kurą keltais į Sankt Peterburgą. Juk pats S. Ivanovas gyrėsi, kad jau nuo kitų metų sausio 1 d. tokie keltai pradės kursuoti maršrutu Baltijskas-Sankt Peterburgas. Maskvai rūpi ne tiek raketinio kuro išvežimas, kiek eksteritorinio koridoriaus per Lietuvos teritoriją įteisinimas. Net nelaikdamas vadinamųjų ekspertų išvadų Rusijos Baltijos karinio laivyno admirolas V. Valujevas įsakė nedelsiant išspręsti technines problemas, susijusias su susikaupusio nenaudojamo raketų kuro išvežimu per Lietuvos teritoriją. Admirolas puikiai žino, kad "socialdemokratinė" A. Brazausko Vyriausybė visada pasiryžusi pildyti bet kokius Maskvos pageidavimus.

Dar daugiau išsismaginęs Rusijos Baltijos karo laivyno vadas V. Valujevas nei iš šio, nei iš to grėsmingai pareiškė, kad Baltijos laivynas ir Specialiosios pajėgos ("Specnazas") yra pasirengę užtikrinti "LUK'oil" naftos platformų, esančių vos už 22 kilometrų nuo Kuršių nerijos, saugumą.

Inercija...

Premjeras A. Brazauskas atsidėkodamas už Švenčionių rajono garbės piliečio vardo suteikimą paskyrė Švenčionių savivaldybei 200 tūkst. litų iš Vyriausybės fondo. Kaip ir buvo prognozuojama, tuo pavyzdžiu netruko pasekti ir kitos savivaldybės. Rokiškio savivaldybė nusprendė, kad ji dar labiau nusipelnusi, nes A. Brazausko gimtinė yra Rokiškis. Todėl ir paprašė nei daug, nei mažai – skirti iš Vyriausybės fondo pusantro milijono litų. Kalbama, jog netrukus tuo paseks ir Kaišiadorių savivaldybė, dar labiau nusipelnusi Brazauskų giminei. Juk ne juokas – čia gyvena premjero tėvai, o paties A. Brazausko vardu pavadinta Kaišiadorių vidurinė mokykla. Kaip žinoma, netgi sovietmečiu gyvų partinių veikėjų vardais nebuvo pavadinami nei kolchozai, nei universitetai, nei įmonės...

Ar bus atakuojamas Irakas?

JAV prezidentas Džordžas Bušas aiškiai leido suprasti, kad Vašingtonas neatsisako planų jėga nuversti Irako diktatorių Sadamą Huseiną, keliantį grėsmę ne tik regiono, bet ir pasaulio taikai. JAV prezidentas po susitikimo su Jordanijos karaliumi Abdula sakė, kad jo neįtikino karaliaus įspėjimas nesiimti karo veiksmų prieš Iraką, nes tai labai pakenktų stabilumui ir taikai Artimuosiuose Rytuose. Dž. Bušas teigė, kad JAV svarsto visas galimybes nušalinti S. Huseiną. Tuo tarpu įtakingas JAV laikraštis "The Washington Post" rašo, kad prezidento Bušo administracijoje nesutariama dėl priemonių, kaip susidoroti su Irako diktatoriumi. Esą viceprezidentas Dikas Čeinis ir gynybos ministras Donaldas Ramsfeldas palaiko idėją imtis smulkaus masto taktinių karinių veiksmų. Tuo tarpu JAV valstybės sekretorius, buvęs generolas Kolinas Pauelas, vadovavęs 1991 m. karinei operacijai "Audra dykumoje" išlaisvinant Irako užgrobtą Kuveitą, mano, kad karas prieš Iraką artimiausiu metu nebus pradėtas. Laikraštis teigia, kad K. Pauelo poziciją palaiko aukštieji Pentagono karininkai. Matyt, jausdamas nesutarimus JAV administracijoje, Irako diktatorius S. Hu-

seinas ir pakeitė taktiką – pasiūlė Jungtinių Tautų ginkluotės inspektoriui atvykti į Bagdadą ir aptarti ginkluotės inspekcijų atnaujinimą, kuri Irakas nutraukė 1998 metais. Tokią S. Huseino iniciatyvą iškart atmetė JAV valstybės sekretorius K. Pauelas ir Didžiosios Britanijos premjeras T. Bleiras. Jie pabrėžė, kad S. Huseinas nori išlošti laiko ir visiškai neketina sunaikinti turimus masinio naikinimo ginklus. Užtat S. Huseino pareiškimui pritarė Rusija ir Prancūzija. Kaip žinoma, Maskva visomis išgalėmis priešinosi galimiems JAV kariniams veiksams prieš Iraką.

Maskvos spaudimas didėja

Rusijos karo lėktuvai jau kelintą kartą bombardavo Gruzijos Pankisio tarpukalnę. Tai Tbilisyje vertinama kaip bauginimo akcijos siekiant priversti Gruziją vykdyti Maskvos politiką, ypač Čečėnijos atžvilgiu. Rusija taip pat kaltina Gruziją ir prezidentą E. Ševardnadzė, kad iš Gruzijos teritorijos į Čečėniją prasiskverbia čečėnų kovotojai. Praėjusią savaitę Gruzijos pasieniečiai sulaukė keliolika čečėnų, kurie bandė nelegaliai pereiti sieną. Pats Rusijos prezidentas V. Putinas bemat pareikalavo, kad Gruzija išduotų čečėnų "banditus". Asmeniniu V. Putino nurodymu, tuo klausimu į Tbilisį buvo pasiūstas Rusijos generalinis prokuroras V. Ustinovas, kuris paragino išduoti suimtus čečėnus. Gruzija griežtai atsisakė tai padaryti. Gruzijos generalinis prokuroras pareiškė, jog suimtuosius gali teisti tik Gruzijos teismas.

Maskva didindama spaudimą Gruzijai pasitelkė ir separatistinę "nepriklausomos" Abchazijos vyriausybę. Šios marionetinės vyriausybės, kurios niekas, išskyrus Maskvą, nepripažįsta, vicepremjeras R. Chadžimba apkaltino Gruziją, kad jos karinės pajėgos mėgina patekti į Abchazijos teritoriją.

Esant tokiai padėčiai, Gruzijos nacionalinio saugumo taryba vienbalsiai pritarė užsienio reikalų ministerijos siūlymui paspartinti pastangas dėl Gruzijos įstojimo į NATO. Specialiai Gruzijos vyriausybės komisijai pavesta iki lapkričio 1 d. parengti Gruzijos integravimosi į NATO programą.

Jonas BALNIKAS

Pritarė idėjai steigti Okupacijos muziejų

Praėjusį sekmadienį Marijampolėje baigėsi "Į laisvę" fondo lietuviškajai kultūrai ugdyti XI studijų savaitė "Tautiškumo ir pilietiškumo balansas demokratinėje Lietuvoje". Keturias dienas erdvioje apskrities administracijos salėje diskutavo Lietuvių fronto bičiuliai, 1941 m. birželio sukilimo dalyviai ir vadovai, žymūs Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovai iš JAV, Australijos, žinomi Lietuvos intelektualai, menininkai, laisvės kovų dalyviai, buvę partizanai, gausus ir žingeidus marijampoliečių būrys. Svarstyti klausimai aktualūs visiems, nes buvo kalbama apie regioninės kultūros vaidmenį ugdati pilietinę visuomenę, tautinės tapatybės išlaikymą daugiakultūrinėje aplinkoje, ypač žvelgiant į būsimą narystę Europos Sąjungoje. Tautiškumo, pilietiškumo ir europietiško balansas valstybės politikoje susilaukė didelio dėmesio, nes žodis *balansas* nereiškia, kad visko turi būti po lygiai. Tik gaila, kad Lietuvos pusės organizatoriai ir jų kviesti profesoriai bei politologai ne visada pajėgė susidoroti su pilietiškumo ir tautiškumo sąvokų turiniu, todėl prasikišdavo sovietinės mokyklos ir internacionalizmo ausys, kai daug kalbama, sudėtingai sakoma, o nieko rimta nepasakoma. Aktyvi klausytojų reakcija, jų karšti ar mandagūs plojimai tai patvirtino.

Valstybingumo, pilietiškumo samprata Sūduvos žmonėms puikiai suprantama, todėl jų netenkino internacionalinių išvedžiojimų paistalynė ar perdėtas dėmesys tautinėms mažumoms pabrėžiant jų išskirtinumą ir pamirštant, kad ponas Dievas sutvėrė visus lygius. Bet koks išskirtinumas pažemina kitus ir yra nedemokratiškas. Be to, Lietuva, tik pradėdanti atsitiesti po ilgametės okupacijos, turi konsoliduoti visokiais būdais okupantų skaldytą visuomenę, pabrėždama pilietiškumą ir jo svarbą atkuriant valstybę. Vis dar pasitaikančios separatistinės nuotikos išskiriant etninius regionus, reikalaujant jiems išskirtinumo ir papildomo finansavimo atsimuša aidu iš buvusio Maskvos CK veikėjo Šeinino ir kitų veikėjų kelionių po Vilniaus kraštą 1989-1991 metais, agituoju už "Gagauzijos" modelį. Nejaugi mūsų paskaitininkai tokie naivūs ar užuomaršos, o gal jie šeininų idėjas vėl bruka su tariamu europietišku padažu? Rūpinimasis Lietuvos reikalais buvo daugiau jaučiamas iš mūsų sesių ir brolių, atvykusių į studijų savaitę iš užjūrio. Gaila, kad mummyse vis dar tūno jaunesniojo brolio sindromas.

Studijų savaitės metu buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad trūksta subalansuotos kultūros ir švietimo politikos, per mažai skiriama dėmesio visuomenės ir ypač jaunuome-

nės ugdymui, rezistencijos įamžinimui ir valstybės istorijai reikšmingo atminimo puoselėjimui bei įtvirtinimui.

Studijų savaitės dalyviai apgalvestavo, kad iki šiol nepagrįstai menkinama arba sąmoningai nutylima 1941 m. birželio sukilimo reikšmė, visuomenei beveik nežinomas lietuvių išeivijos vaidmuo išlaikant mūsų kultūrą ir ypač Lietuvos valstybingumo bei suvereniteto faktą pasaulio valstybių atmintyje. To ypač bijojo okupantas, todėl nutylėdavo arba šaipėsi. Buvo net atskiras KGB skyrius.

Negaliu nepaminti vieno gan skaudaus momento. Kai kurie programos sudarytojai ignoravo ir visai stengėsi išeliminuoti pranešimą apie Rezistencijos ir tremties muziejų padėtį, nes bijojo galimos Genocido aukų muziejaus kritikos.

Genocido centro "advokatai nuo kavos puodelio" bandė užčiaupti burną tiesiai apie autentiškumo naikinimą buvusiuose KGB rūmuose ir visišką savo negalią prieš Grūto parko skleidžiamą dvasią. Ir būtent šis demokratinėje Lietuvoje draudžiamas jų žodis apie ketinimus sužlugdyti Rezistencijos ir tremties muziejų Druskininkuose, apie "Maksimosa" stiliaus "modernius" pertvarkymus Genocido aukų muziejuje, kurie vėl nebuvo derinti su oficialia Meno taryba, apie bandymus pakeisti laisvės kovų atminimą Grūto parko ideologine samprata, apie reikalingumą naujo tipo okupacijos muziejaus susilaukė didelio dėmesio ir pritarimo tiek iš marijampoliečių, tiek iš svečių iš užjūrio.

Nepaisant kai kurių nesklandumų, "Į laisvę" fondo studijų savaitė praėjo sėkmingai. Jos dalyviai apžiūrėjo bene geriausią iš regioninių rezistencijos muziejų Lietuvoje – Tauro apygardos partizanų ir tremtinių muziejų, pakeliavo Sūduvos laisvės kovų keliais.

Studijų savaitės dalyvių priimtoje rezoliucijoje, kurią dalyvių vardu pasirašė "Į laisvę" fondo pirmininkas dr. Kazys Ambrozaitis, sakoma ir siūloma:

- Lietuvos Respublikos Seimui, Vyriausybei, Kultūros, Švietimo ir mokslo ministerijoms, miestų ir rajonų savivaldybėms skirti didesnę dėmesį jaunimo patriotiniam ugdymui, laisvės kovų ir viso rezistencinio laikotarpio įamžinimui, privačios iniciatyvos vykdomų priemonių ir projektų rėmimui;

- aktyviau remti lietuviškas mokyklas Punske ir Seinuose bei grįžtančių iš užsienio į Lietuvą vaikų mokyklą Vilniuje;

- steigti Okupacijos muziejų, kuriame valstybės mastu būtų liudijami Lietuvos okupacijų padariniai.

**Arimantas
DRAGŪNEVIČIUS**

"Likviduoti Skirmantą"

Taip vadinasi ką tik pasirodžiusi Birutės Pečiokaitės-Adomėnienės knyga apie Laisvės kovotoją karžygį Juozą Lukšą-Skirmantą. Knygoje atpasakojami tikri įvykiai, neprasimanyti dialogai, tiksliai atkurti pagal tardymo protokolus, saugumo agentų ir informatorių pranešimus, kuriuos pavyko rasti archyvuose, ir gyvų liudininkų pasakojimus. Autorė pateikia daug pavardžių, gyvai atpasakoja pokario partizaninio karo epizodus, ypač išryškindama tą laikotarpį, kai 1950 metų liepos mėnesį į Lietuvą atvyksta ką tik baigęs amerikiečių žvalgybos mokyklą Juozas Lukša-Skirmantas. Ilga ke-

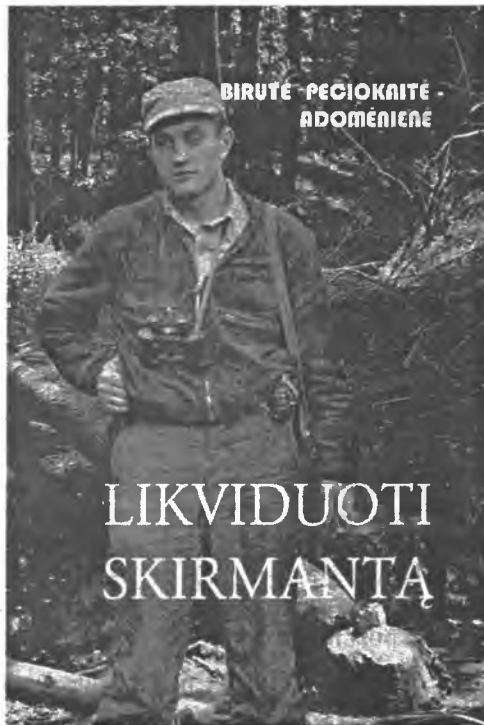
lionė Žemaitijos miškais iki Kazlų Rūdos, pirmieji susitikimai su saviškiais. Paskutinės knygos eilutės – apie išdavystę ir Skirmanto žūtį (1951-ųjų rugpjūčio 4 d.).

Vis dar girdime abejingumo gaidele persmelktų postringavimų, jog partizaninis karas Lietuvoje buvo beprasmiškas. Į tai atsako šioje knygoje išspausdintas kunigo Vaclovo Aliulio baigiamasis žodis. "Partizaninis karas pralaimėjo fiziškai, bet ne moraliai. Dėl partizaninio judėjimo "banditskaja Litva" buvo daug mažiau kolonizuota "vyresnių brolių" negu Latvija ir Estija."

Knygoje "Likviduoti Skirmantą" pateiktas joje minimų asmenų sąvadas, remiantis veikėjų pasakojimais aprašyti pagrindiniai to laikotarpio kovų epizodai, vykę Tauro apygardoje, gyvi dialogai ir susitikimų akimirkos. Ypač vertos dėmesio ištraukos iš tardymo protokolų, pateiktos pažymos, pranešimai (faksimilės). Ko verti pateikti MGB valdybų viršininkų bei jų pavaduotojų parašais patvirtinti, siųsti SSRS MGB ministrui apie Demono, Sakalo, Skirmanto paėmimą ir jų likvidavimo planai, nė aiškinti nereikia!

Knyga gausiai iliustruota, lengvai skaitoma. Tai trečioji B. Adomėnienės knyga. Už romaną "Penktas. Nežudyk" autorė pelnė fondo "Į laisvę" paskelbto rezistencinio romano konkurso premiją. Antroji - dokumentinis pasakojimas "Paskutinieji". Tikimės sulaukti dar ne vienos Birutės Adomėnienės knygos. Tò jai nuoširdžiai linkime.

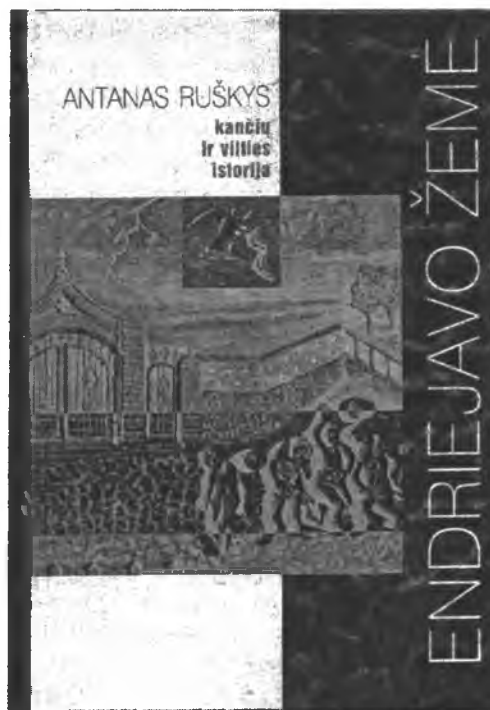
Asta ŠAUKĖNAITĖ

Elvyra ŽEIŽIENĖ

Sakmė apie Endriejavo žemę

Lietuvos tremties istorijos knygų lentyną papildė ir ką tik LPKTS išleista Antano Ruškio atsiminimų knyga "Endriejavo žemė - kančių ir vilties istorija". Joje buvusio politinio kalinio A. Ruškio straipsnių rinkinys - apmąstymai apie gimtosios Endriejavo žemės istoriją, žmones, dabartinę Lietuvos politinę padėtį, savo tremties kelius, taip pat knygos autoriaus surinkti autentiški tėviškėnų tremties liudijimai.

Knygos autorius savo išgyvenimus susieja su gimtinės istorija, kurioje pasakoja ir apie pirmuosius tremtinius knygnešius. "Jeigu ne "Varpo" gausmas, kėlęs "Aušros" šviesai, vargu ar šiandien būtume laisvi ir kalbėtume protėvių aiščių kalba", - rašo A. Ruškys apie knygnešių indėlį žadinant lietuvių dvasią kovai už laisvę ir nepriklausomybę. Tačiau ne tik iškilius Endriejavo žmones prisiminė A. Ruškys. Jis paskelbė ir pavardes tų, kurie pasirinko išdaviko stribo kelią. Ir šiandien jie bijo likusių gyvųjų. "Bijosi gyvų partizanų akių", - taikliai pastebi autorius, iškentęs tardymus ir raudonąją katargą, kurią aprašė pirmoje savo atsiminimų knygoje "Raudonosios katorgos keliais".

Savo atsiminimais politinis kalnys A. Ruškys liudija naujai kartai, kad ji būtų budri ir suvoktų, jog šėtoniškoji pakeistu kailiu išpera dar gyva. Kol kas tai hidrai nenukirsta galva, ji neteista Niurnberge ir nežinia, kada ir kur ji prasižios.

Patirta kančia užgrūdino jo viltį, jog blogio ir gėrio kova bus laimėta. "Toje dvikovoje glūdi žmogaus gyvenimo prasmė, sprendžiant kiekvieno likimą", - toks baigiamasis A. Ruškio knygos sakiny, kviečiantis pamąstyti apie kiekvieno mūsų nueitą kelią ir tą gyvenimo atkarpą, kurią dar turėsime įveikti eidami tarp gėrio ir blogio.

“Priesakas jaunimui: tegu nepasikartoja tai, ką išgyvenome mes..!”

(atkelta iš 1 psl.)

o šiandien jos turi vesti laisvo ir garbingo gyvenimo keliu. Mes negalime leisti, kad tragiška istorija būtų ištrinta iš tautos atminties, negalime leisti, kad būtų ištrinta riba, skirianti laisvę nuo priespaudos, tiesą nuo melo, gėrį nuo blogio. Lietuva bus stipri, jei ją statysime ant tvirtų moralės pagrindų. Tik tokia Lietuva mus vienybės ir telks į tautos broliją. Tik tokia Lietuva bus mums teisinga, tik tokia Lietuvą globos ir gins mūsų vaikų ir vaikų vaikų tikėjimas, viltis ir meilė. Tokios yra Lietuvos laisvės pamokos, kurios šiandien turi būti perduodamos jaunajai kartai. Toks yra dvasinis tiltas, jungiantis praeitį ir ateitį, jungiantis senųjų patirtį ir jaunųjų drąsą. Šiuo tiltu ateities kartoms ir nešama laisvės ugnis. Ačiū jums, nelengvais gyvenimo metais gnybusiems ir kūrusiems Lietuvą. Telydi garbė ir amžinoji ramybė kritusius kovų draugus, negrįžusius iš tremties, nukankintus ir nužudytus mūsų artimuosius. Stiprybės jums, šiandien čia esantys Lietuvos laisvės gynėjai!”

Po Prezidento kalbos nuolatinis sąskrydžių organizatorius Antanas Vizbaras įteikė V. Adamkui simbolišią Laisvės varpą su 12 mažų varpečių, simbolizuojančių, jog šis sąskrydis - dvyliktasis, taip pat knygą “Antikomunistinis kongresas ir Tribunolo procesas”. Tai Tarptautinio kongreso komunizmo nusikaltimams įvertinti ir visuomeninio Tribunolo, vykusio Vilniuje, organizacinio komiteto padėka Prezidentui. Jis rėmė minėtą kongresą.

LPKTS pirmininko dr. Dovoilo JAKUČIONIO kalba:

“Gerbiamieji Lietuvos partizanai, Laisvės kovų dalyviai, buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai!

Susirinkome šau į 12-ąją Laisvės kovų dalyvių sąskrydį. Džiugu matyti gausiai susirinkusius garbius svečius, kovų dalyvius, kariuomenės atstovus ir jaunimą. Visus nuoširdžiai sveikinu. Tegū būna ši diena mums visiems prasminga ir įsimintina kaip nuveiktų darbų ataskaita ir idėjų bei ateities veiklos planų gimtadienis. Džiaugsminga kaip senų kovos draugų bendravimo diena.(...)

Esame prie Europos slenkščio, suprantame integracijos į Vakarų struktūras reikšmę Lietuvos saugumui ir žmonių gerovei. Tačiau kartu ir baiminamės dėl galimo tautinės tapatybės praradimo pavojaus. Visais įmanomais būdais reikia stiprinti tautos konsolidaciją, puoselėti savitą lietuvišką kultūrą, papročius, gimtąją kalbą. Tuo tarpu Seimas atlieka priešingus veiksmus: priėmė įstatymus, žeminančius valstybinės vėliavos statusą, depilietizuoja visuomenę, išbraukdamas pilietybę iš asmens dokumentų, leidžia nė Lietuvos piliečiams rinkti ir būti išrinktiems į savivaldybių tarybas.

Moralės atžvilgiu nepateisinami alkoholio gamybos ir prekybos apribojimų panaikinimai ir azartinių lošimų legalizavimas. Mes pritariame Lietuvos vyskupų nuomonei dėl nemažėjančių savižudybių skai-

čiaus. Mes prisijungiame prie Bažnyčios vadovų pastangų, kad šios naujos nelaimės priežastys būtų kuo greičiau pašalintos.

Paskutiniaisiais metais Lietuvos visuomenė buvo pastūmėta, deja, resovietizacijos link. Ta prasilošusi, skurde gyvenanti tauta neturės ateities. Todėl mes tokioms tendencijoms visomis išgalėmis privalome priešintis.

Artėja prezidento ir savivaldybių rinkimai, prasideda rinkimų kampanija. Mūsų, Laisvės kovų dalyvių, buvusių politinių kalinių ir tremtinių, pareiga – rinkimų kampanijos metu pavestą darbą atlikti taip, kad prezidentu būtų išrinktas labai doras lietuvis, mylintis savo tautą, gerbiantis Lietuvos istoriją ir aukas, sudėtas dėl jos laisvės, žmogus. Nesiaukojantis, o iš pareigos dirbantis visomis išgalėmis ir sugebėjimais tautos ir valstybės labui. Kad į savivaldybių tarybas ateitų

tie žmonės, kuriems labiausiai rūpi vietos bendruomenės reikalai (ne asmeniniai), kad kuo daugiau į savivaldybes būtų išrinkta žmonių iš mūsų, čia susirinkusiųjų, tarpo.

Ši diena – viena iš juodžiausių dienų Lietuvos istorijoje. 1940-aisiais rugpjūčio 3 d. Lietuva klasta ir jėga buvo prijungta prie Sovietų sąjungos. Dirbkime ir gyvenkime taip, kad tokios dienos Lietuvos istorijoje nepasikartotų.”

LPKTS pirmininkas palinkėjo susirinkusiems stiprios sveikatos, pasiryžimo ir dvasios stiprybės nelengvuose, bet kilniuose darbuose, padėjo nuolatiniais renginio organizatoriams Danutei ir Antanui Vizbarams, meno kolektyvų vadovams, Raseinių savivaldybei, Ariogalos seniūnijai, Kauno apskrities administracijai, sąskrydžio rėmėjams, šalies Vyriausybei, visiems, kurie prisidėjo rengiant tokią gražią ir prasmingą šventę.

Darbų estafetę - jaunajai kartai

Sąskrydžio svečiai ir dalyviai linkėjo, kad tiltą tarp dabarties ir ateities tiestų jaunos rankos. Šiemet kaip niekada Ariogaloje buvo daug jaunimo. Gal ne visi įdėmiai klausėsi kalbų, gal ne visiems suprantamas jų tėvų ir senelių skausmas, tačiau sąskrydžio dvasia ir juos bent trumpam nukėlė į niūrius sovietmečio laikus. Buvusio Vilniaus visuomeninio tribunolo pirmininkas advokatas Vytautas Zabiela jaunimui skyrė šiuos žodžius:

“Jaunime, pastatykite paminklą ir įamžinkite mūsų tėvų, brolių ir seserų atminimą. Kodėl nukentėjusiems – trečdaliui lietuvių tautos – nėra jų skausmo verto didingo, liūdesiu alsuojančio paminklo? Manau, kad mūsų jaunoji karta, nors ir lėtai besiskininanti kelią į politinį ir ekonominį šalies gyvenimą, pastatys tokį paminklą.”

Sveikinimus sąskrydžio daly-

viams atsiuntė Čekijos, Estijos, Austrijos, Suomijos ambasadoriai, Lenkijos Respublikos konsulas.

Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkas Vytautas KAMANTAS savo sveikinimu kreipdamasis į sąskrydžio dalyvius iš už Atlanto perdavė telefonu:

“Jūs esate liudytojai Lietuvos tautos istorijos, kuri parašyta tremtinių, buvusių politinių kalinių ir partizanų kančiomis ir krauju. Laisvės ugnis, kuriai jūs neleidote užgesti, turi išlikti ne tik prisimintuose, bet tapti kelrodžiu ateities kartoms.”

Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio prezidiumo pirmininkas, dimitisijos kapitonas Jonas ČEPONIS sakė:

“Šiandien tik jūsų dėka, tik jūsų pralieto kraujo dėka Lietuva laisva. Jūsų kova praėjo labai sunkų kelią, bet nepasidavė. Jei prarasime patriotizmą, galime dingti iš Europos žemėlapiu.”

Sąskrydžio dalyvius pasveikino kasmet jame apsilankantis prof. Vytautas LANDŠBERGIS:

“Kiekvienais metais aš būnu čia ir pasisemiu stiprybės ir vilties, nes jūs esate tie žmonės, kurie niekada neprarado vilties. Tai jūs atlaikėte sunkiausius išbandymus, pažeminimus ir prievartinį norą įteigti, kad niekada nematysite Lietuvos... Jūs nepalūžote tada, tai kas gali Lietuvą palaužti šiandien?!”

Nepamirškite tos dvasios, kuri kiekvieną rugpjūtį viešpatauja Dubysos slėnyje. Nuvežkite ją į Lietuvos kaimus ir miestelius, išplatinkite, kad ji atsvertų sumenkėjimą, pavydą, vis dar besivelkantį sovietizmą. Mes galime būti geresni, kai atvykstame ir pabūname čia. Kuo daugiau žmonių ateikite į geros sielos atgimimą. Džiugu matyti tave, jaunime. Tau priklausys ateities Lietuva!”

Atsakomąjį žodį jaunosios kartos vardu tarė Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos prezidentas Mindaugas KIZNIS:

“Jaunų žmonių, kurie šiandien įsitraukia į aktyvų politinį gyvenimą, vis daugiau. Ir tai mūsų laimėjimas. Tiltą tarp praeities ir ateities patikėta tiesti jaunoms rankoms.”

Jaunieji sąskrydžio dalyviai nebuvo pamiršti. Vaikai ir vyresnio amžiaus moksleiviai dalyvavo gražiausio aitvaro, humoristinėse varžybose, pelnė daug prizų. Jaunimo vakaronėje koncertavo “Dainų dainelės” laureatai, grupė “B'AVARIJA”, o nakties skraistei apgaubus Dubysos krantus suliepsnojo didžiulis laužas. Prie jo linksmybės tęsėsi.

Garbaus amžiaus sulaukę renginio dalyviai, kupini išpūdžių, paliko Dubysos slėnį linkėdami vieni kitiems sveikatos ir Dievo palaimos, kad ir kitais metais vėl susitiktų Ariogaloje.

Aušra SUOPYTĖ

1 ir 2 nuotraukos Jono IVASKEVIČIAUS; 3,4,5 - Sigito GUDAČIO

Pagelbėjo laiškai į Kanadą

Dvareliškių kaime, Želvos valsč., Ukmergės apskr., 1936 m. buvo 46 ūkiai. Čia gyveno Stasys Pleskus – 5 ha ūkelio savininkas. Žmoną su dviem sūnumis ir keturiomis dukterimis palikęs šeimininkauti, Stasys išvyko uždarbiauti į Kanadą. Iš ten jis atsiuntė pinigų ir šeimyna nusipirko dar 15 ha žemės. Bet ramų ir pasiturimą gyvenimą nusinešė sovietinė okupacija. Stasys įstrigo Kanadoje.

Vyriausiajam sūnui Jonui (g. 1925) teko slapstytis nuo mobilizacijos į Raudonąją armiją. Vengiančius mobilizacijos enkavėdistai žudė, tad beliko viena išeitis – ginkluotasis pasipriešinimas. Jonas tapo partizanų. 1944 metų pabaigoje Dvareliškėse jau buvo apie 100 partizanų būrys.

Sūnus Kazimieras (g. 1928) baigė Ukmergės mokytojų seminariją ir tapo Želvos progimnazijos mokytoju. Pedagogo dirbo tik kelis mėnesius. Priešais progimnaziją buvo stribų būstinė. K.Pleskus-Varpas stebėdavo kariškių ir stribų judėjimą, pranešdavo apie tai net trimis partizanų būriams, mokykloje platino spaudą. Kai atėjo jo areštuoti, išsoko pro klasės langą ir pabėgo.

Iš pradžių K.Pleskus-Varpas, sėdėdamas slėptuvėje, rengė medžiagą partizanų laikraščiams. Bet jam įdomiau buvo kovoti kitokiais ginklais.

1947 metų spalio 30 d. miške, prie gimtojo Dvareliškių kaimo, susirėmė su apsupti bandžiusia kariuomene žuvo keletas kovos draugų, tarp jų būrio vadas – Jonas Pleskus-Purienas, kuris bandė padėti sužeistai partizanei R. Duškevičiūtei-Snaigei. Žuvusiųjų kūnai buvo sumesti Želvos miestelyje.

Priešai darėsi vis klastingesni. 1948 metų pabaigoje partizanai sutiko kitų partizanų būrį. Bet tai buvo spąstai. Po kautynių iš septynių vyrų beliko du: Varpas ir Viktoras Grinys-Mažylis. Jiedu apsinakvojo Mažylio giminių kluone, Karališkių kaime. Tikriausiai juos pastebėjo šnipai. Supratę, jog sodyba apsupta, Varpas ir Mažylis atsisveikino ir nusprendė veržtis. Mažylį tučtuojau pakirto kulkos. Varpas, iššokęs iš kluono, kaktomuša susidūrė su stribu, kuris iš arti nepataikė ar nespėjo iššauti. Varpas, numetęs savo ginklą, pačiupo lengvesnį nukauto stribo automatą ir ištrūko iš apsupties. Vis dėlto jį kliudė... Apsipylęs krauju vargais negalais jis pasiekė tame pačiame kaime esančią savo sesers sodybą, o ten pakliuvo tiesiai priešams į nagus.

Tardomam K.Pleskui-Varpui buvo lengviau išsilaikyti, nes byloje jis buvo vienintelis teisiamasis – nebuvo akistatų ir nesutampan-

čių parodymų. Nuteistas 25 metams kalėjimo ir 5 m. tremties.

1953 metus K.Pleskus sutiko Vorkutoje, kur kaliniai statė elektrinę. Stalinui mirus, nuspręsta siekti geresnių kalinimo sąlygų ir kad būtų peržiūrėtos bylos. Kaliniai streikavo – 3 savaites nėjo į darbą. Išsirinko lagerio kalinių tarybą – 36 žmones, po 2 kiekvienos tautybės atstovus. Lietuviams atstovavo karnietis inž. Steikūnas ir K.Pleskus.

Iš Maskvos atvyko dešimties pareigūnų delegacija, tarp jų gen. prokuroras Rudenka ir gen. Maslenikovas. Kalbėjosi mandagiai, spaudė kaliniams rankas. Lagerininkų vardu kalbėjo buvęs frontininkas, įkalintas pulkininkas. Kalbėjo ir Steikūnas. Atvykusieji visų akivaizdoje nuplėšė antpečius lagerio viršininkui, pažadėjo pagerinti kalinimo sąlygas ir peržiūrėti bylas.

Po kelių mėnesių pradėjo "čiupinėti" streikininkus. K.Pleskus nutiesė metams uždaro kalėjimo ir išvežė į Vladimirą. O iš ten 1954 m. – į Vilnių – akistaton su tuo metu suimtu kovos draugu Broniumi Purliu-Bosu. K.Pleskus stengėsi savo parodymais jam padėti. Kaltino dėl keturių stribų žūties partizanams išiveržus į Juodiškių gyvenvietę (tarp Širvintų ir Giedraičių).

1955 m. Vorkutos streikininkus ir Norilsko sukilėlius atvežė į lagerį Irkutsko srityje. Čia K.Pleskus baigė kalinimo vargus. Susipažino su tremtine iš Pakruojo rajono Marijona Bubelyte. Vedė. Šeimyna pradėjo gausėti. 1969 metais nusprendė grįžti Lietuvon.

Marijampolėje gavo būstą geležinkelio stotyje, pradėjo dirbti kroviku. Bet po mėnesio jį pasikvietė nusiminęs viršininkas: "Mane turbūt atleis iš pareigų, o tu privalai iš Marijampolės išvykti per 24 valandas". Panašiai baigėsi ir darbas Gumbinėje (Guseve), Karaliaučiaus srityje. Pleskai nuvyko į Padovinio kaimą, netoli Marijampolės, pas svainį Staskevičių. "Tegul areštuoją, uždaro į kalėjimą, bet iš čia nesikraustysim!" Svainis netrukus gavo pranešimą apie 25 rublių baudą už tai, kad savo namuose laiko neregistruotą asmenį. Po savaitės – jau 50 rublių baudą.

Palikęs žmoną Padoviny, Kazimieras apsigyveno Jelgavos mieste, Latvijoje. Iš ten pasiuntė net tris laiškus tėvui į Kanadą, kad šis kaip nors bandytų jam pagelbėti kreipdamasis į sovietų valdžią iš laisvos šalies. Nesužinojo, ar kuris laiškas tėvą pasiekė, bet pakeliui į Kanadą laišakai, suprantama, buvo perskaityti. Tad K.Pleskus netikėtai gavo milicijos įsakymą tučtuojau važiuoti gyventi pas žmoną. Grįžo į Marijampolę, kur ir liko gyventi.

Aleksandras JAKUBONIS
Marijampolė

LGGRT centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistentų vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Kazimieras Laureckas (po mirties), partizanas, Kretingos apskr. Darbėnų valsč. Kardo rinkt. Virbuto kuopa 1945-1948 m.

Konstantinas Liuberskis (po mirties), partizanas, Joniškio apskr. Žagarės valsč. Ažuolo būrys 1950-1965 m.

Antanas Lydeka (po mirties), ryšininkas, Šakių apskr. Plokščių valsč. Uosio būrys 1945-1950 m.

Jonas Lydeka, ryšininkas, Šakių apskr. Plokščių valsč. 1945-1950 m.

Juozas Lunys (po mirties), partizanas, Ukmergės apskr. Deltuvos valsč. 1944-1945 m.

Juozapas Malinauskas (po mirties), rėmėjas, Ukmergės apskr. Kurklių valsč. 1944-1945 m.

Anelė Marčiulaitienė-Urbanavičiūtė, ryšininkė, Alytaus apskr. ir valsč. Žaibo būrys 1946-1959 m.

Jonas Marčiulaitis, ryšininkas, Alytaus apskr. ir valsč. Žaibo būrys 1945-1952 m.

Jonas Martinaitis (po mirties), rėmėjas, Raseinių apskr. Raudonės valsč. 1944-1945 m.

Liudvikas Mečkauskas (po mirties), ryšininkas, Ukmergės apskr. Giedraičių valsč. 1945-1948 m.

Andriejus Medišauskas, rėmėjas, Panevėžio apskr. Rozalimo valsč. 1944-1950 m.

Adelė Medišauskienė-Janaitytė, ryšininkė, Panevėžio apskr. Pakruojo valsč. 1944-1947 m.

Antanas Milašauskas (po mirties), rėmėjas, Ukmergės apskr. Žemaitkiemio valsč. 1944-1945 m.

Zofija Miliauskienė-Montvydaitė, partizanė, Telšių apskr. ir valsč. Alkos rinkt. 1945-1948 m.

Algirdas Mirauskas, pogr. organ. narys, Šilutė, org. "Laisvę Lietuvai" 1972-1973 m.

Antanas Mučinskis (po mirties), partizanas, Ukmergės apskr. Taujėnų valsč. Šarūno būrys 1945-1946 m.

Stasys Našlėnas (po mirties), partizanas, Ukmergės apskr. Taujėnų valsč. Stiklo būrys 1944-1948 m.

Jonas Naujokas, karys, Kauno apskr. Seredžiaus valsč. Vietinė rinktinė 309 batalionas 1 kuopa 1944 02 16 – 1944 05 15

Stanislovas Naudžius (po mirties), partizanas, Biržų apskr. Pabiržės valsč. 1944-1947 m.

Jonas Norkus, ryšininkas, Kretingos apskr. Endriejavo valsč. Kęstučio apyg. Rambyno rinkt. 1945-1951 m.

Juozapas Putreika (po mirties), sukilimo dalyvis, Varėnos apskr. ir valsč. 1941 06 22-28

Silvijana Radzevičienė-Juzėnaitė, ryšininkas, Panevėžio apskr. Raguvo valsč. Kuprio būrys 1944-1950 m.

Julius Rainys (po mirties), ryšininkas, Marijampolės apskr. Liudvinavo valsč. 1945-1946 m.

Salomėja Remeikienė-Šukytė, ryšininkė, Panevėžio apskr. Smilgių valsč. 1944-1951 m.

Stanislovas Rėza (po mirties), partizanas, Utenos apskr. ir valsč. 1944-1945 m.

Jonas Rinkevičius (po mirties), pogr. organ. narys, Kėdainių apskr. Grinkiš-

kio valsč. LLA narys 1944-1945 m.
Andrius Rodomanskis, sukilimo dalyvis, Kaunas 1941 06 22-28

Viktorija Runienė-Girdauskaitė (po mirties), rėmėja, Šakių apskr. Plokščių valsč. 1944-1945 m.

Pranas Runas (po mirties), ryšininkas, Šakių apskr. Plokščių valsč. 1944-1945 m.

Aleksandras Rutkauskas (po mirties), sukilimo dalyvis, Kauno apskr. Pažaislio valsč. 1941 06 22-28

Izidorius Sabaliauskas (po mirties), rėmėjas, Raseinių apskr. Šiluvos valsč. 1945-1946 m.

Aleksas Samsonas (po mirties), partizanas, Panevėžio apskr. Ramygalos valsč. P.Blėkos būrys 1944-1946 m.

Vincas Sidaravičius, pogr. organ. narys, Marijampolės apskr. ir valsč. LLA narys 1944-1946 m.

Stefa Sipavičienė-Černiauskaitė, ryšininkė, Alytaus apskr. Butrimonių valsč. Žaibo būrys 1948-1956 m.

Alfonsas Skunčikas (po mirties), partizanas, Švenčionių apskr. Ignalinos valsč. Vytauto apyg. Erškėčio būrys 1945-1947 m.

Kostas Slavickas (po mirties), ryšininkas, Raseinių apskr. Šimkaičių valsč. 1944-1953 m.

Petras Sprindys, karys, Biržai, Vietinė rinktinė 3 kuopa 1944 02 16 – 1944 05 15

Stasys Sribikė (po mirties), partizanas, Biržų apskr. Vabalninko valsč. 1945 02 – 1945 07

Antanas Stadulis, rėmėjas, Alytaus apskr. ir valsč. 1946-1948 m.

Juozas Stundža (po mirties), sukilimo dalyvis, Zarasų apskr. Imbrado valsč. 1941 06 22-28

Julius Šakalys (po mirties), partizanas, Rokiškio apskr. Pandėlio valsč. 1944-1945 m.

Antanas Šimkūnas, partizanas, Zarasų apskr. Salako valsč. Vytauto apyg. Loko rinkt. Erškėčio būrys 1944-1951 m.

Stanislovas Tamošiūnas (po mirties), partizanas, Ukmergės apskr. Veprių valsč. 1946-1948 m.

Juozas Ūsas, karys, Marijampolė Vietinė rinktinė 303 batalionas 3 kuopa 1944 02 16 – 1944 05 15

Pranciškus Valaitis (po mirties), partizanas, Jurbarko apskr. Eržvilko valsč. Gintaro būrys 1945-1953 m.

Juozas Viskočka (po mirties), sukilimo dalyvis, Lazdijų apskr. Rudaminos valsč. 1941 06 22-28

Juozas Vilemas (po mirties), pogr. organ. narys, Kauno apskr. Čekiškės valsč. LLA narys 1944-1945 m.

Viktoras Vincas Vokietaitis, partizanas, Marijampolės apskr. ir valsč. Liūto būrys 1945-1946 m.

Antanina Žičkienė-Milmantaitė, rėmėja, Tauragės apskr. Skaudvilės valsč. Kęstučio apyg. 1945-1947 m.

Veronika Židanavičienė-Saikauskaitė, rėmėja, Kaišiadorių apskr. Žiežmarių valsč. Žalio Velnio rinkt. Žaibo būrys 1946-1952 m.

Atsiliepinimus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: *LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. 31 41 57.*

Jų kova priartino laisvę

Liepos 20 d. į Gulbinų mišką pagerbti prieš 50 metų žuvusių Žvelgaičio rinktinės vyrų rinkosi Prisikėlimo apygardos partizanai, štabo nariai ir svečiai.

1944-1945 metais daugelis jaunų vyrų pasitraukė į mišką. Onutė Kriščiūnaitė-Gutauskienė prisiminė, kaip jos tėvelis ir brolis Boleslovas

paliko namus. Tėvas žuvo netrukus, o Boleslovas Kriščiūnas po 8 metų – 1952-aisiais, eidamas Kunigaikščio Žvelgaičio rinktinės vado pareigas. S.Steponavičiui pavyko sulaukti Atgimimo – jis priklausė Vytauto Didžiojo rinktinei. Štabą sunaikino 1947 metų vasario 16 dieną. St. Steponavičiui, kaip ir dau-

geliui ano meto partizanų, teko sunkūs išbandymai. Į Lietuvą sugrįžo tik Atgimimo metais. Dabar krūtinę puošia Vyčio Kryžiaus III laipsnio ordinas, jam suteiktas leitenanto laipsnis. Grįžęs iš lagerio jis davė priesaiką – įamžinti anuomet kautynėse žuvusių partizanų atminimą. Ir iškilo Gulbinų miške gražus medinis kryžius.

Į susitikimą atvyko LLKS prezidiumo pirm. J.Čeponis, Prisikėlimo apygardos vadas J.Mocius, dalyvavo Šventupio ir Aukštabalio mokyklų moksleiviai, dainavo vyrų ansamblis.

Prisiminę žuvusius tarsi pabendravome su jais ir kiekvienas jautėme savo širdyse – ta kova priartino mums laisvę.

Alfonsas DAUNYS

Šiauliai

Nuotr. kryžius Gulbinų miške, o kairėje matyti landa įlipti į atstatytą bunkerį

Rugpjūčio 11 d. Suda-
laukio k., Saldutiškio sen.,
bus šventinamas paminklas
žuvusiam Vytauto apygardos
partizanų vadui Broniui
Zinkevičiui-Kalviui, Ar-
tojui.

11 val. Saldutiškio baž-
nyčioje pamaldos už žuvu-
sį partizanų vadą, paminklo
šventinimas po pamaldų.
Kviečiame dalyvauti.

Rugpjūčio 11 d. 12 val.
Druskininkų bažnyčioje
bus aukojamos šv. Mišios
už partizaną Juozą Kar-
nauską-Nemunėlį, o 17
val. Druskininkuose, prie
Ratnyčios žiočių, Nemu-
nėlio žūties vietoje, bus
atidengtas ir pašventintas
paminklas.

Kviečiame dalyvauti.

Skelbimai

Rugpjūčio 15 d. Troškūnų seniūnijoje, Rakutėnų kaime, bus šventinamas paminklas partizanui Vincui Peslikui-Griausmui.

13 val. šv. Mišios Surdegio bažnyčioje (Žolinės atleidai).
14.30 val. paminklo atidengimo ir šventinimo ceremonija
Rakutėnų kaimo ribose (nuo Surdegio 2 km).

Iš Panevėžio išvykstame 12 val. nuo Nepriklausomybės
aikštės prie Švč. Trejybės bažnyčios. Registruotis LPKTS bū-
stinėje, Sodų g. 3.

Rugpjūčio 17 d. 10 val. Kaune, Panemunės bažnyčioje,
bus aukojamos šv. Mišios už buvusį politinį kalinį ir tremtinį
kunigą Pranciškų Šliumpą. Po šv. Mišių Irkutsko sr. Talija-
no tremtiniai kviečia į susitikimą.

Rugpjūčio 24 d. (šeštadienį) Kaune įvyks Vorkutos lage-
rių kankinių susitikimas.

10 val. šv. Mišios Įgulos bažnyčioje.
Po šv. Mišių renkamės LPKTS būstinės salėje, Laisvės
al. 39.

Organizatoriai **A.ŠIMĖNAS, R.PAPLAUSKAS**

Atsiliepkite

Norėčiau, kad atsilieptų
kas nors iš esančių šioje nuo-
traukoje ir pažinojusių Ant-
aną KAMSIUKĄ, Stasio
(g.1905), gyvenusį Alytaus
apskr., Butrimonių valsč.,
Trokininkų k., kalėjusį
Kostromos sr. 1945 05 02-
1956 08 08.

Rašyti: *Bronei KULČIA-
KIENEI, Partizanų 75-1,
Kaunas.* Arba skambinti tel.
(8-37) 478067.

Nuotr. A.Kamsiukas – vi-
durinis pirmoje eilėje

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Stanislava Astrauskienė 1911-2002

Gimė Skuodo raj., Šlamų k., ištėkėjo už stam-
baus ūkininko. 1948 05 22 ištremta į Buriatiją.
9 m. gyveno Chara-Kutule. 1957 m. su šeima grį-
žo į Lietuvą, gimtajį kaimą, dirbo kolūkyje. Už-
augino dukrą ir 4 sūnus. 1961 m. mirė vyras.
Paskutinius 30 metų gyveno Telšiuose pas
dukrą. Buvo LPKTS narė.

Palaidota Skuodo raj., Notėnų kapinėse.

LPKTS Telšių skyrius

Juozas Macijauskas 1927-2002

Gimė Miliunų k., Zarasų raj., gausioje ūkininko
šeimoje. Vėliau su tėvais persikėlė gyventi į Duse-
tų valsčių. Buvo partizanų ryšininkas, rezervinio bū-
rio narys. 1952 m. areštuotas. Kalėjo Permėje. Grį-
žęs į Lietuvą vedė, išaugino sūnų ir dukrą. Buvo ak-
tyvus visuomenininkas.

Palaidotas Dusetų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vaikus, vaikaičius ir ar-
timuosius.

LPKTS Dusetų skyrius

Aleksandra Pranciulytė- Vipartienė 1932-2002

Gimė Trumpaičių k., Joniškio raj., ūkininkų šei-
moje. 1948 05 22 ištremta su tėvais į Sibirą, Kras-
nojarsko kr., Sovetsko raj., Brodo miškų pramonės
ūkį. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Skaistgir-
yje. Sukūrė šeimą. Užaugino 2 dukras. Buvo ak-
tyvi visuomenininkė.

Palaidota Skaistgirio kapinėse.

Dėl staigios netekties nuoširdžiai užjaučiame
dukreles, seseris, brolius ir artimuosius.

LPKTS Joniškio skyrius

Algis Regelskis 1933-2002

Gimė Ukmergėje, tautojo šeimoje. 1948 05 22
nepilnametį atskirai nuo šeimos ištrėmė iš Jonavos
į Igarą. 1950 m. atvyko pas ištremtus tėvą ir brolių
į Krasnojarsko kr., Motigino k. 1957 m. baigė Kras-
nojarsko kalnų technikumą ir grįžo į Lietuvą. Apsi-
gyveno Kaune, vedė, užaugino sūnų. Dirbo staty-
binėse organizacijose.

Palaidotas Romainių kapinėse.

Užjaučiame žmoną Mildą, sūnų Arūną ir arti-
muosius.

LPKTS Kauno skyrius

Dėmesio

Priimami vardiniai akme-
nys iš norinčiųjų įamžinti
tremtinių, politinių kalinių,
Laisvės kovų dalyvių atmi-
nimą Klaipėdos memoriale
prie Tautos kančios paminklo
S.Daukanto gatvėje.

Išsamesnę informaciją su-
teiksime LPKTS Klaipėdos
sk. būstinėje, Liepų g. 3.
Tel. (8-46) 493476 arba
410470. Kreiptis pirmadie-
niais, antradieniais ir ketvir-
tadieniais nuo 14 iki 17 val.

**LPKTS Klaipėdos sk.
taryba**

Pradingo...

Šeštadienį Ariogalos są-
skrydyje dingo LPKTS Šiau-
lių skyriaus trispalvė valsty-
binė vėliava. Ji buvo pastaty-
ta šalia kariškių ar partizanų
vėliavos. Nuo kitų Trispalvių
skiriasi tuo, kad yra iš vien-
tiso audinio, spalvos tamses-
nės. Žalios spalvos kotas su-
sukamas iš dviejų dalių.

Mūsų skyrius liko be vė-
liavos. Kam per apsirikimą
atiteko mūsų vėliava, prašo-
me pranešti LPKTS Šiaulių
skyriui tel. (8-21) 523904 ar-
ba LPKTS būstinei Kaune,
Laisvės al. 39, tel. (8-37)
323214.

Iš anksto dėkojame.